

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XVII Wydziale Karnym Odwoławczym, w składzie:

Przewodniczący: SSO Justyna Andrzejczak

Protokolant: protokolant Patrycja Rataj

po rozpoznaniu w dniu 11 stycznia 2016 r.

sprawy **H. M.**

oskarżonego o czyny z art. 57 § 1 kks. w zw. z art. 6 § 2 kks. i art. 77 § 3 kks. w zw. z art. 6 § 2 kks.

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z dnia 2 września 2015r., sygnatura akt VI W 586/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, iż obniża wymiar kary grzywny orzeczonej w pkt. 1 do 10 000 (dziesięciu tysięcy) zł.;

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa zwrot kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze i wymierza mu opłatę w wysokości 1000 zł za obie instancje.

Justyna Andrzejczak

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 2 września 2015 roku w sprawie VI W 586/15 Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu uznał oskarżonego za winnego zarzucanych mu wykroczeń skarbowych z art.57§1kks w zw. z art.6§2kks i art. 77 § 3 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. (k.97 –98).

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wniósł obrońca oskarżonego (k. 104-106).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego okazała się częściowo bezzasadna, ale w pewnym zakresie celowa.

Przed ustosunkowaniem się do apelacji wniesionej w niniejszej sprawie należy zauważyć, iż Sąd I instancji w sposób prawidłowy i wyczerpujący rozważył wszystkie okoliczności i dowody ujawnione w toku rozprawy dokonując następnie na ich podstawie właściwych ustaleń faktycznych. Postępowanie w niniejszej sprawie zostało przeprowadzone dokładnie i starannie. Ocena materiału dowodowego, dokonana przez Sąd Rejonowy nie wykazuje błędów logicznych i nie wykracza poza ramy swobodnej oceny dowodów. Uzasadnienie wyroku odpowiada wymogom art. 424 § 1 i 2 k.p.k. i w pełni pozwala na kontrolę prawidłowości rozstrzygnięcia. Do czynów przypisanego oskarżonemu Sąd I instancji zastosował właściwą kwalifikację prawną i należycie ją uzasadnił.

Argumentacja zawarta w apelacji obrońcy oskarżonego sprowadzała się do nietrafnego zarzutu obrazy prawa materialnego(w zakresie czynu z art.57 §1k.k.s.), jak również- rażącej surowości kary(w zakresie czynu z art.77 §3k.k.s.).

Odnosząc się do pierwszego ze sformułowanych przez skarżącego zarzutów, tj. naruszenia prawa materialnego, to okazał się on nietrafny i Sąd odwoławczy nie mógł go uwzględnić. Dla porządku wskazać należy, że Sąd I instancji uznał, iż zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwala na przypisanie oskarżonemu wypełnienia znamion wykroczenia skarbowego opisanego w przepisie art. 57 § 1 k.k.s. Natomiast obraza przepisów prawa materialnego występuje tylko wtedy, kiedy Sąd orzeka mimo wyraźnego zakazu lub wbrew wyraźnemu nakazowi wynikającemu z przepisu prawa materialnego, natomiast kiedy wydaje orzeczenie – jak w niniejszym wypadku – w ramach danej mu przez ustawodawcę kompetencji, zarzutu takiego postawić nie można – ewentualnie jedynie można podnieść zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, na podstawie których ustalono stan faktyczny, będący podstawą rozstrzygnięcia, czego w niniejszej sprawie nie uczyniono.

Całość uzasadnienia apelacji w tym zakresie sprowadza się do stwierdzenia, że oskarżony nie wpłacał terminowo podatku VAT z przyczyn od siebie niezależnych tj. z uwagi na trudną sytuację finansową, zatem nie można mu przypisać uporczywości zachowania. Trudno polemizować z takim zarzutem, skoro poza słownym oświadczeniem, nie zawiera żadnych argumentów, ani dowodów na swoje poparcie. Zauważyć należy jedynie, że choćby w komentarzu T. Grzegorzcyk w odniesieniu do znamion wykroczenia wskazanego w art. 57 § 1 k.k.s., wskazywał, że "nie można (...) uznać za usprawiedliwiające opóźnienie w regulowaniu podatku niezgromadzenie przez podatnika na czas środków finansowych na pokrycie podatku w terminie" (Grzegorzcyk, Komentarz, s. 259). Co jednak najistotniejsze w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2003 r. (I KZP 2/03, OSNKW 2003/5-6/57) Sąd ten wskazał, że „Nie można (...) podzielić w pełni stanowiska tego Sądu (i części doktryny), że przy wielokrotności zachowań, koniecznym warunkiem uporczywości jest zawsze obiektywna możliwość jego regulowania. Nie można bowiem, w ocenie Sądu Najwyższego, do rozliczeń podatnika z fiskusem stosować takich samych reguł, jak do rozliczeń cywilnoprawnych, których naruszenie stanowi przestępstwo (np. do uporczywego uchylania się od płacenia alimentów). Podatnik nie może przerzucać na Skarb Państwa i pozostałych, regulujących terminowo podatki podatników, swoich niepowodzeń gospodarczych, i nie płacić w terminie swych zobowiązań podatkowych, tłumacząc się brakiem środków finansowych na wymagane podatki. Uwzględnić też należy, że prawo podatkowe przewiduje, na wniosek zainteresowanego, złożony z odpowiednim wyprzedzeniem, odraczanie płatności i rozkładanie na raty należności podatkowych, w tym i zaległości podatkowych, gdy ważny interes podatnika za tym przemawia (art. 48 ustawy – Ordynacja podatkowa z 1997 r.). Tym samym podatnik, nie mogąc uregulować w terminie podatku, ma prawne instrumenty dla zmiany terminu jego płatności. Jeżeli uzyska on odroczenie płatności lub rozłożenie podatku na raty, to reguluje go w nowym, ustalonym przez organ podatkowy, terminie. Nie popełnia zatem wówczas wykroczenia określonego w art. 57 k.k.s. Jeżeli natomiast nie podejmuje takich kroków lub czyni je niewłaściwie i uporczywie nie płaci podatku w terminie, dopuszcza się tego czynu”.

Sąd Okręgowy w całości podziela powyższe poglądy. Bezsporne jest przy tym, że oskarżony w latach 2011-2012 nie wpłacał na rachunek urzędu skarbowego podatku od towarów i usług za miesiące od stycznia 2011 r. do IV kwartału 2012 r., a więc nie uiszczal podatku pośredniego, który obciąża ostatecznego nabywcę towaru/usługi i zawarty jest w jego cenie zakupu. Podkreślić przy tym należy, że sprzedawca lub usługodawca za każdym razem dokonując transakcji dodaje do ceny towaru/usługi podatek, a następnie tę wartość ma obowiązek przekazać do urzędu skarbowego jako należność publicznoprawną. W istocie więc, otrzymując zapłatę od kontrahenta, uzyskuje środki na uiszczenie należnego podatku od towarów i usług. Już zatem z tej przyczyny nie sposób uznać, że oskarżony H. M. nie miał możliwości uiszczania zobowiązań publicznoprawnych.

Poza tym zauważyć należy, że z oskarżony nie złożył wniosku o rozłożenie podatku od towarów i usług na raty i nie wniósł przy tym o odroczenie płatności tego podatku, co jest tym bardziej znamienne, jeśli się weźmie pod uwagę, że prowadzi działalność gospodarczą od 2008r.

Mając na uwadze powyższe wbrew twierdzeniom skarżącego nie tylko brak było podstaw do przyjęcia, że oskarżony chciał uiścić ciężące na nim zobowiązania publicznoprawne, ale zasadnym jawi się wniosek, iż zobowiązania te umyślnie zlekceważył.

Odnosząc się do kolejnego z zarzutów stawianych przez skarżącego, to częściowo zasługiwał on na uwzględnienie. Z rażąco surowością kary w rozumieniu art.438 pkt 4 k.p.k. mamy do czynienia, gdy Sąd nieprecyzyjnie wyważa okoliczności wpływające na wymiar kary, ustalając go na poziomie nieadekwatnym do stopnia społecznej szkodliwości czynu oskarżonego oraz stopnia jego zawinienia, nie spełniając tym samym dyrektywy prewencji ogólnej, jak i szczególnej zawartych w przepisie art. 12 i 13 k.k.s. Zważywszy na ustawowe zagrożenie wykroczeń skarbowych przewidzianych w przepisach art.57§1kks i art 77 §3 k.k.s. uznać należy, iż wymierzona oskarżonemu kara grzywny nie ma charakteru sprawiedliwej odpłaty za popełnione czyny karalne, tak więc należy uznać, że jest „rażąco niewspółmierną”. Niedostatecznie uwzględniono bowiem w jej wymiarze niekaralność oskarżonego i trudną sytuację życiową. Natomiast zbyt daleko idący, nadto także szerzej nieuzasadniony, był wniosek obrońcy o zastosowanie nadzwyczajnego jej złagodzenia i odstąpienie od wymierzenia kary. Ponieważ brak przywołania jakiegokolwiek przepisu, który miałby stanowić podstawę tej decyzji, domyśleć się jedynie można, iż chodzi o „szczególnie uzasadniony wypadek”. Znajduje on swój normatywny wyraz w art. 60 § 2 k.k. w zw. z art. 20 § 2 k.k.s., gdzie ustawodawca wskazuje, że chodzi o taki wypadek, kiedy nawet najniższa kara przewidziana za przestępstwo skarbowe byłaby niewspółmiernie surowa. Dla przyjęcia kwalifikacji wypadku jako szczególnie uzasadnionego konieczne jest uwzględnienie okoliczności obu rodzajów - i przedmiotowych, i podmiotowych (np. wyjątkowe pobudki działania, zły stan zdrowia sprawcy - por. wyrok SN z dnia 11 lipca 1975 r., V KR 105/75, OSNKW 1975, z. 12, poz. 158; niska wartość przedmiotu czynu - wyrok SA w Katowicach z dnia 15 grudnia 2005 r., II AKa 375/05, KZS 2006, z. 4, poz. 52; przyznanie się do sprawstwa, okazanie skruchy - wyrok SA we Wrocławiu z dnia 14 czerwca 2005 r., II AKa 144/05, Orzecznictwo Apelacji Wrocławskiej 2007, nr 1, poz. 6). Ustawodawca podaje w trzech punktach art. 60 § 2 k.k. w zw. z art. 20 § 2 k.k.s. kilka najbardziej typowych wypadków, które można uznać za „szczególnie uzasadnione”: wyrównanie uszczerbku finansowego, uzgodnienie przez właściwy organ i sprawcę sposobu wyrównania uszczerbku finansowego (np. rozłożenie zaległości podatkowej na raty), pozytywnie wartościowana postawa sprawcy polegająca w szczególności na czynieniu starań o wyrównanie uszczerbku finansowego lub o jego zapobieżenie, poniesienie przez sprawcę przestępstwa skarbowego nieumyślnego lub osobę mu najbliższą poważnego uszczerbku finansowego w związku z popełnionym przestępstwem skarbowym.

Powyższe sugeruje, że na plan pierwszy, przy stosowaniu wyżej wskazanego dobrodziejstwa, wysuwa się właściwa postawa sprawcy względem realizacji obowiązków finansowych. W niniejszej sprawie trudno dostrzec przesłankę tego rodzaju, która mogłaby uzasadnić nadzwyczajne złagodzenie kary, jak też innego rodzaju, ale o zbliżonym charakterze.

W tym stanie rzeczy, mając na uwadze wszystkie poczynione powyżej rozważania, Sąd Okręgowy na podstawie przepisu art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. zmienił zaskarżony wyrok, w ten sposób, że obniżył karę grzywny orzeczoną w pkt 1 do 10 000zł, w pozostałym zakresie utrzymując go w mocy.

W tym miejscu zaznaczyć należy, że Sąd Okręgowy dokonał również z urzędu kontroli instancyjnej zaskarżonego wyroku w świetle bezwzględnych przesłanek odwoławczych przewidzianych przepisami art.113§1k.k.s. w zw. z art. 439 § 1 k.p.k. oraz art. 440 k.p.k., jednak żadne z nich w przedmiotowej sprawie nie wystąpiły. Z tego względu nie było potrzeby ingerencji w zaskarżone orzeczenia z urzędu.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie przepisów art. 634 k.p.k. w zw. z art. 627 k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k. oraz art. 10 ust.1 i art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (tj. Dz.U. z 1983 roku, Nr 49, poz. 223, ze zm.).

Justyna Andrzejczak